

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Kazettaborítók egyéni eredeti jellege

Ügyszám: SZJSZT 41/07/1.

Megkereső/megbízó a keresőfelületen	bíróság
Szakterület a keresőfelületen	fotóművészet/ grafika
Bírósági határozat	

A bíróság által feltett kérdések:

A bíróság felkéri a Szerzői Jogi Szakértő Testületet, hogy kiegészítő szakértői vélemény formájában /a felperes a költségelölékezésnek eleget tett/ a következő filmek tekintetében – a rendelkezésre álló adatok alapján és figyelemmel a felperesi – és alperesi nyilatkozatokra is - , állapítsa meg az Egerszegi, a Fittbox, az Ámbár tanár úr, a Hamvadó cigarettavég, a Na végre, itt a nyár, a Vakvágányok és a 6:3 című filmekkel kapcsolatosan a felperes részéről megjelölt anyagok tekintetében, hogy azok egyéni, eredeti jellegű alkotások-e, amelyek folytán azok szerzői jogi védelem alá esnek, illetőleg ellenkezőleg, a felperes által készített anyagok nem élveznek szerzői jogi védelmet.

Az eljáró tanács megállapításai:

A Fővárosi Bíróság eljuttatta a szakértői testülethez a megkeresés tárgyát képező bírósági perben eddig keletkezett iratokat, valamint

(a) az alábbi magyar filmek moziplakátjait és kazettaborítóit:

- Ámbár tanár úr
- Hamvadó cigarettavég
- Na végre itt a nyár
- 6:3;

(b) a Fittbox és az Egerszegi c. filmek kazettaborítóit;

(c) a peranyagban megtalálható volt még a Vakvágányok c. film moziplakátjának másolata és kazettaborítója.

A fentiekén túlmenően az adott filmekkel kapcsolatos, ténylegesen meglévő, látható és összehasonlítható grafikai, vagy fotóanyag a rendelkezésre bocsátott iratok között nem volt, ezért a tanács a fenti anyagok megvizsgálása és összehasonlítása alapján alkotta meg véleményét.

1. Ámbár tanár úr

A kazettaborítón minden tekintetben megismétlődik a filmplakáton látható fotó, a tartalomra utaló szimbólumok (áttört szív, geometriai ábra) ugyanúgy megtalálhatók mindkét terméken.

A fekete alapon ugyanazon betűtípussal szedett feliratok színvilága (fekete- fehér- piros-sárga) semmiben sem különbözik egymástól. Mindezek alapján megállapítható, hogy az Ámbár tanár úr című film plakátja és a bemutatott kazettaborító azonosnak tekinthető, a borító itt semmilyen egyéni jellegű megoldást nem tartalmaz.

2. Na végre itt a nyár

Ebben az esetben nem tekinthető a moziplakát és a borító teljesen azonosnak, de nem is függetlenek egymástól. A borító előoldalán megismétlődik a filmplakáton szereplő fotó azzal a különbséggel, hogy a plakátfotón eggyel több alak van (aki a borítón levő fotón nem szerepel). A feliratok ugyanazokat az adatokat (szereplőlista) tartalmazzák, betűtípusuk, elhelyezésük azonban nem azonos a két – egyébként azonos színvilágú - megjelenítésen. A borító hátoldala tartalmaz 3 olyan standfotót a filmből, ami a plakáton nincs. Összességében megállapítható, hogy ez a borító nem teljesen azonos a plakáttal: grafikai elrendezésében és a hátoldal tervezésében hordoz egyéni, eredeti jelleget.

3. Hamvadó cigarettavég

Ennél a plakátnál és borítónál azonnal szembetűnik a jellegzetes, a 40-es évek fotográfiáit idéző szépia-monokróm színvilág, amelyen mindkét esetben ugyanazon fotók ugyanazon elrendezésben, ugyanazon feliratok (ugyanazon betűtípussal, színnel, árnyékolással) ugyanazon a helyen jelennek meg. Ebben az esetben sem állapítható meg olyan egyedi jelleg, amely a borítót, mint önálló alkalmazott grafikai alkotást megalapozhatná.

4. Vakvagányok

A filmplakáton szereplő fotók, feliratok ezen a borítón is megismétlődnek, ugyanazon elrendezéssel és színvilággal mutatva ugyanazon megoldást a szemlélő számára. Ebben az esetben sem tekinthető a borító a plakáthoz képest egyéni alkotásnak.

5.6:3

A filmplakáton és a borítón lényegében ugyanaz a fotó látható, amely a borítón háromszor szerepel, az elő- és hátoldalon, valamint a borító belső oldalán. Mind a négy változat ugyanabból a képből kiindulva, más-más módon és fokban történt számítógépes módosítás (elmosás) eredményeként jöhetett létre. A képmódosítási technikák különbözősége és eltérő mértékben való alkalmazásának eredménye különösen a képváltozatok hátterein érhető tetten (pl. a házfal, a letámasztott bicikli eltérő megjelenései). A legrealisztikusabban a borító belső oldalán, ahol egy – feltehetően szintén számítógéppel létrehozott – elmosott mezőbe megy át, amely a jelenetsort feltüntető felirat háttérét képezi. Ilyesmi a plakáton nincs. A feliratok színvilága, elhelyezése hasonló, betűtípusuk különbözik (ld. 6:3 piros címfelirat). A plakáttal összehasonlítva – az összbenyomást megőrző képszerkesztési-grafikai megoldások lehetőségein belül – ez a kazettaborító egyéni jelleget hordoz.

6. Fittbox és Egerszegi

Ezen borítók csak önmagukban lettek a tanács számára megtekintésre becsatolva; a létrejöttükkel kapcsolatos esetleges előzetes utasításokról, iránymutatásokról a periratokban

mind a felperes, mind az alperes nyilatkozatai szerepelnek, de tényleges, látható, összehasonlításra alkalmas előzményanyag a periratok között nincs. Ebből csak logikai úton vonható le az a következtetés, hogy ezek kizárólag a borító létrehozójának az egyéni, eredeti alkotásai, az eljáró tanácsnak nem volt lehetősége arra, hogy erről ténylegesen véleményt alkosson.

Megállapítható még, hogy a filmek részletes stáblistája minden borító esetében, külföldi filmplakátokról ismert, jellegzetes formájú, a kis és nagybetűket, ill. kapitálisokat sajátos módon alkalmazó, szoros, nehezen olvasható írásképet eredményező betűtípussal van szedve, amely a bemutatott moziplakátokon nem mindenütt található, de nem tekinthető a kazettaborító létrehozója saját alkotásának sem.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a szerzői jogról szóló, hatályos 1999. évi LXXVI. törvény, csakúgy mint a felek közötti szerződés idején hatályban volt 1969. évi III. törvény a szerzői jogi védelem fennállását a létrehozott mű egyéni, eredeti jellegéhez köti, de egyik törvény sem határozza meg az egyediség megkövetelt mértékét. Az alkotói szabadságnak, ill. kötöttségnek a műfajok, a különféle felhasználások által megengedett-megkövetelt foka a szolgai másoláson túlmenő bármilyen egyediséget hordozó mű létrehozását lehetővé teszi. A vizsgált esetekben kétségtelenül a moziplakát alapvetően meghatározta a filmek példányonkénti értékesítése során alkalmazható megjelenítést, mert a megcélzott közönség vizuálisan nem kaphatott mást, mint amely arculattal a filmet a moziplakát bevezette. Mégis, ezen belül is a fentiekből kitűnően élhetett a kazettaborító létrehozója olyan eszközökkel, amelyekkel - a moziplakáttal mindenben egyező összbenyomást megőrizve – egyéni, eredeti megoldásokat jeleníthetett meg grafikájában.

Budapest, 2008. február 19.

Dr. Tomori Pál
a tanács elnöke

Marácziné dr. Mann Judit
a tanács előadó tagja

Benczúr Gyula
a tanács szavazó tagja